

Zomernota 2023

Inhoudsopgave

Zomernota 2023	1
Inhoudsopgave	4
1. Aanbiedingsbrief	5
2. Leeswijzer	6
3. Financiële uitkomsten zomernota 2023	7
4. Structurele ontwikkelingen	8
5. Incidentele ontwikkelingen	16
6. Motie 131 "versneld robuust maken begroting"	20
Bijlage 1: Liquiditeitsbegroting	21

1. Aanbiedingsbrief

Aanbieding

Bijgaand bieden wij uw raad de Zomernota 2023 aan. Het uitbrengen van een Zomernota is formeel geregeld in de Financiële Verordening. In deze Zomernota presenteert de gemeente Staphorst de kaders voor de begroting 2024.

Al enkele jaren blijken er bij het opstellen van de begroting veel onzekerheden te zijn met betrekking tot de Rijksbijdrage. We constateren dat het rijk onverminderd doorgaat met het decentraliseren van taken en het toedichten van een grote rol aan gemeenten in het oplossen van een aantal van de grootste maatschappelijke opgaven waar we als samenleving voor staan. Terwijl goede structurele financiële afspraken die recht doen aan de grote rol die de gemeenten spelen in de publieke dienstverlening, het oplossen van die maatschappelijke opgaven en het investeren in Nederland uitblijven. De grote opgaven, die iedereen raken en waarvan de uitvoering bij gemeenten ligt betreffen de klimaatopgave en de energietransitie, de woningnood, de opvang van ontheemden en mensen die thuiszorg of begeleiding nodig hebben.

Uit de Voorjaarsnota 2023 van het rijk blijkt dat gemeenten vanaf 2026 met een fors structureel tekort geconfronteerd blijven. Dit blijft uiteraard ook voor de gemeente Staphorst niet zonder gevolgen. In 2024 en 2025 is nog steeds sprake van een structureel sluitende begroting. Het beeld wijzigt met ingang van 2026, met name doordat de inkomsten uit het gemeentefonds teruglopen. Op dit moment wordt een tekort ingeschat dat oploopt tot ongeveer € 1 miljoen per jaar.

We kijken naar het geld dat nodig is om de activiteiten uit te voeren, maar ook naar de beschikbare capaciteit. We zien dat het knelt op de grote dossiers. Daarom doen we in deze kadernota een uitvraag voor het structureel investeren in projecten, gebouwen en personeel.

De Zomernota wordt ter kennisname vastgesteld in de gemeenteraad op dinsdag 11 juli 2023.

Doel zomernota 2023

In de zomernota worden de kaders van de begroting 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027 besproken. Over de voortgang van het jaar 2023 wordt de raad separaat geïnformeerd via de voortgangsrapportage 2023 die in september/oktober in de raad wordt besproken en vastgesteld.

Uitkomsten zomernota 2023 voorstel College

De uitkomst van de zomernota 2023 is vanaf 2025 negatiever dan de uitkomst van de primitieve meerjarenbegroting 2023 - 2026. De verslechtering is in onderstaande tabel per jaarschijf weergegeven:

Mutatie begrotingssaldo	2024	2025	2026	2027
Saldo primitieve begroting 2023 - 2026	1.073	2.056	-402	
Saldo zomernota 2023	1.309	1.707	-872	-1.049
Mutatie saldo	236	-349	-470	-1.049

+ is positief, - is negatief

Bedragen * €
1.000

2. Leeswijzer

Voor u ligt de zomernota 2023, dit is de kadernota voor de begroting 2024.

De opbouw van de zomernota is als volgt:

- Het startpunt van de zomernota 2023 is de begroting 2023 inclusief de vastgestelde begrotingswijzigingen
- De loonindexatie conform CEP index wordt toegepast en de jaarschijf 2027 wordt toegevoegd en geïndexeerd (hoofdstuk 4)
- De uitkomsten van de meicirculaire zijn meegenomen (hoofdstuk 4)
- De structurele mutaties zijn opgenomen in hoofdstuk 4
- De incidentele mutaties zijn opgenomen in hoofdstuk 5
- De uitwerking n.a.v. motie 131 "versneld robuust maken begroting" is meegenomen in hoofdstuk 6

In bijlage 1 is de liquiditeitsbegroting opgenomen n.a.v. motie 150.

3. Financiële uitkomsten zomernota 2023

Totaaloverzicht zomernota 2023

Hieronder vindt u een samenvatting van de financiële uitkomsten van de zomernota 2023:

	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo 2023 - 2026	1.073	2.056	-402	N.v.t.
Tussentijdse begrotingswijzigingen met gevolgen exploitatie:				
Septemercirculaire 2022	328	371	1.228	
Uitbreiding raadsgriffie	-46	-46	-46	
Renovatie begraafplaats Staphorst	-7	-7	-7	
Aanpassingen Berkenlaan 1	-4	-4	-4	
Aanvullend investeringskrediet uitbreiding begraafplaats Scholenweg		-18	-9	
Gevolgen CAO-akkoord 2023	-273	-288	-303	
Begrotingssaldo na vaststelling raadsbesluiten	1.071	2.064	456	456
Totaal circulaire gemeentefonds incl. verrekening indexaties (zie hoofdstuk 4)	694	167	-742	-841
Overige structurele kosten en opbrengsten (zie hoofdstuk 4)	-6	-67	-124	-195
Structurele formatie uitbreiding (zie hoofdstuk 4)	-450	-456	-463	-470
Incidentele mutaties (zie hoofdstuk 5)	0	0	0	0
Motie 131 "versneld robuust maken begroting" (zie hoofdstuk 6)	0	0	0	0
Saldo zomernota 2023	1.309	1.707	-872	-1.049

+ is positief, - is negatief

Bedragen * €
1.000

In bovenstaand overzicht ziet u positieve saldo's in de jaren 2024 en 2025 en negatieve saldo's vanaf 2026. De jaarschijf 2026 is nu bijna € 0,9 miljoen negatief en de jaarschijf 2027 is meer dan € 1,0 miljoen negatief. Ondanks dat de jaren 2024 en 2025 fors positief zijn, is het toch lastig om structurele lasten te ramen. Het is namelijk zo dat elke structurele last die wordt aangegaan in 2024 zorgt voor een groter tekort in de jaren 2026 en 2027. Dit tekort in 2026 en 2027 wordt groter door de regel "totaal circulaire gemeentefonds incl. verrekening indexaties" in bovenstaande tabel. Wanneer we dezelfde (loon)indexatie toepassen als waar het gemeentefonds mee rekent, leidt dit tot een negatieve mutatie in 2026 en 2027. Dit heeft te maken met de nieuwe normeringssystematiek die is toegepast vanaf de jaarschijf 2026.

Stelpost prijsstijgingen

Bij de voortgangsrapportage 2023 wordt ingegaan op de stelpost prijsstijgingen zoals deze is opgenomen in de begroting 2023. Dit is de reden waarom in deze zomernota geen mutaties zijn opgenomen als gevolg van prijsstijgingen. Zolang de stelpost van voldoende omvang is, zal dit namelijk niet leiden tot een negatieve bijstelling van het begrotingssaldo. Of de stelpost van voldoende omvang is, zal blijken bij de voortgangsrapportage. We zien op verschillende onderdelen dat de kosten fors zijn toegenomen door inflatie, enkele voorbeelden zijn te zien in de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen, onderhoud van de fysieke leefomgeving en bij diverse abonnementen en contracten (bijvoorbeeld binnen het sociale domein, ICT).

4. Structurele ontwikkelingen

Structurele mutaties

De structurele mutaties zijn in onderstaand overzicht gepresenteerd.

Structurele mutaties	2024	2025	2026	2027
Uitkomsten decembercirculaire 2022	-59	-108	-158	-239
Uitkomsten meicirculaire 2023	1.257	1.402	1.060	1.867
Aanvullende loonindexatie op basis van CEP index	-504	-1.127	-1.644	-2.097
Standaard loon- en prijsstijgingen (1,5%)				-372
Totaal circulaire gemeentefonds (incl. verrekening indexaties)	694	167	-742	-841
Investering: Verkeersplan Rouveen			-59	-59
Bijdrage Regio Zwolle 2024-2028	-78	-96	-96	-96
Bijstelling groenonderhoud door areaaluitbreiding € 25K en niet realiseerbare bezuiniging € 30K	-55	-55	-55	-55
Nieuwe investering: Parallelweg incl. keerwand (€ 415.000)		-21	-21	-21
(Vervangings)investeringen tractie	29	-31	-31	-31
Vergoeding reclamemast	5	5	5	5
Jeugdzorg ZIN door nieuw inkoopmodel	PM	PM	PM	PM
Huurinkomsten peutergroep Op Stap Rouveen	9	9	9	9
Brede SPUK 2023-2026	288	288	228	228
Sportstimulering uitbreiding buurtcoaches van 1 fte naar 2,5 fte	-141	-141	-141	-141
Inclusief sporten en bewegen deels dekking vanuit Brede SPUK	-30	-30	-30	-30
Cultuureducatie uitbreiding cultuurcoach i.v.m. subsidie Provincie Overijssel	-22	-22	-22	-22
Cultuureducatie uitbreiding cultuurcoach n.a.v. Brede SPUK	-42	-42	-42	-42
Nieuwkomers verhoging subsidie Vluchtelingenwerk	-23	PM	PM	PM
Structurele verhoging subsidies maatschappelijke dienstverlening	-149	-149	-149	-149
Bijstelling budget ondersteuning team Samenleving	-15	-15	-15	-15
Inkomensvoorziening - toename bijstandsccliënten	-190	-190	-190	-190
Inkomensvoorziening - afname IOA uitkeringen	61	61	61	61
Sociale recherche	10	10	10	10
Bijzondere bijstand	-50	-50		
Participatiebudget - inzet re-integratietrajecten	-52	-52	-52	-52
Individuele hulp bij het huishouden	-112	-112	PM	PM
Groepsbegeleiding WMO	257	257	257	257
Individuele begeleiding WMO	-69	-69	-69	-69
Persoonsgebondenbudget (PGB) WMO	46	46	46	46
Schuldregeling	30	30	30	30

Leerlingenvervoer	-118	-118	-118	-118
Budget Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en peutergroepen	110	110	110	110
Rente op schatkist	257	259	321	321
Dotatie pensioenvoorziening	102	103	105	105
Vitens, geen dividend komende jaren	-16	-16	-16	-16
ICT (licentiekosten en cloudmigratie)	-66	-91	-166	-166
Telefoonvergoeding medewerkers	-5	-5	-5	-5
Dotatie voorziening groot onderhoud	-112	-10	114	114
Accountantscontrole	-15	-15	-15	-15
Kapitaalslasten optimaliseren / verduurzamen / inrichten gebouwen		-70	-285	-360
Functieherwaardering	-100	-100	-100	-100
Diverse budgetten	251	255	259	262
Totaal overige structurele kosten en opbrengsten	-6	-67	-124	-195
Structurele formatieuitbreiding	-450	-456	-463	-470
Saldo structurele mutaties	-456	-524	-587	-665

De mutaties (> € 10.000) worden hieronder nader toegelicht:

Uitkomsten circulaires gemeentefonds

Vanaf de jaarschijf 2026 is het accres sinds het coalitieakkoord (van het kabinet) niet meer gekoppeld aan de rijksuitgaven via de trap-op-trap-af-systematiek. In de Voorjaarsnota van het rijk is opgenomen dat het accres met ingang van 2027 wordt gekoppeld aan de bbp-ontwikkeling. Vooruitlopend op deze nieuwe financieringsystematiek heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld voor de jaarschijf 2026. Dit bedrag is in de meicirculaire vanaf 2027 structureel opgenomen. Dit zorgt echter niet voor een vloeiende overgang van de oude systematiek naar de nieuwe systematiek. Dit stelt ook minister Kaag : "Als het Rijk de normering 'trap op, trap af' met de rijksuitgaven had voortgezet, was het gemeentefonds in 2026 € 1,9 miljard hoger geweest en in 2027 € 2,7 miljard." Bron: Tweede Kamer, vergaderjaar 2022 – 2023, 36.350, *Lijst van vragen en antwoorden over de Voorjaarsnota 2023, antwoord 64*. Dit is de voornaamste reden waarom de jaarschijf 2026 en 2027 negatief zijn in de zomernota.

Het Rijk en de VNG hebben een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire wordt voor jeugdzorg de middelen voor de jaren 2024 en 2025 onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda beschikbaar gesteld. Voor de jaren 2026 en 2027 zijn de kortingen op het gemeentefonds ingeboekt.

Disclaimer: Ten tijde van de afronding van de Zomernota ontvingen wij het volgende bericht: "Op 8 juni heeft het ministerie een nieuwe versie van de meicirculaire uitgebracht. De oude versie en de oude internetbijlagen heeft het ministerie van de website afgehaald. De nieuwe versie en de nieuwe internetbijlagen zijn gedateerd op de oude datum, van 31 mei 2023." Wij kunnen nog niet inschatten wat het effect is van de nieuwe versie. Dit zal in de begroting 2024 meegenomen worden.

Aanvullende loonindexatie op basis van CEP (2024: 5,2%, 2025: 5,8%, 2026: 4,8%, 2027: 4,2%)

In de meicirculaire 2023 wordt de gemeente gecompenseerd voor loonontwikkelingen. De loonindexatie, waarmee rekening is gehouden bij de meicirculaire 2023, bedraagt 5,2% voor 2024. De huidige cao loopt tot en met 31 december 2023. Gezien de verwachtingen en de compensatie die vanuit het Rijk wordt ontvangen, worden de lonen aanvullend geïndexeerd naar 5,2% in 2024 en 5,8%, 4,8% en 4,2% voor de jaren 2025 t/m 2027. Hierbij is rekening gehouden met de 1,5% indexatie die meerjarig al geraamd was.

Investering: verkeersplan Rouveen

Op 6 december 2022 heeft de raad opiniërend gesproken over het verkeersproject Rouveen "Verkeersafwikkeling en-veiligheid in de kern Rouveen". Naar aanleiding van raadvragen is besloten aanvullend onderzoek te doen naar de aanleg van een pad langs de Schipgravenweg. Op 11 april 2023 zijn twee varianten voorgelegd aan bewoners tijdens een inloopavond in Rouveen. De vaststelling van het krediet volgt in een separaat raadsvoorstel. Naar verwachting is het gehele project gereed in 2025, waardoor er naar verwachting € 59.000 aanvullende kapitaalslasten geraamd moeten worden vanaf 2026.

Bijdrage Regio Zwolle 2024-2028

Vanuit de Regio Zwolle is de hand gelegd aan een nieuwe meerjarige strategische agenda 2024-2028. Naast de continuering van de samenwerking op economie (economic board regio Zwolle - EBRZ), de Human Capital Agenda (HCA) en arbeidsmarkt legt de regio zich met de nieuwe agenda meer toe op ruimtelijke kwaliteit door toevoeging van de NOVEX (NOVI Extra) opgave (verstedelijkingsstrategie, bereikbaarheid, klimaatbestendigheid). De huidige bestuurlijke en ambtelijke inzet in de regio Zwolle zal in de nieuwe agenda zeker voortgezet worden maar met andere accenten (tot nu toe zijn er 5 'tafels'. In de nieuwe agenda worden dit twee focusgebieden:

- Economie en arbeidsmarkt
- Duurzame groei en leefkwaliteit

Potentieel loopt de bijdrage per inwoner per jaar op van €6,97 in 2024 tot €9,35 in 2027. In beide gevallen hoger dan wat wij als gemeente nu bijdragen aan de regio. De bijdrage aan de regio Zwolle valt uiteen in:

- een verplichte structurele bijdrage voor de 'basisinfrastructuur' (het regiobureau en public affairs/communicatie) en
- een optionele/incidentele bijdrage voor opgavegericht werken (dat zijn dus de focus-gebieden)

In de zomernota is rekening gehouden met een bijdrage van € 6,97 per inwoner in 2024 en een bijdrage van € 8,04 in 2025. In 2025 zullen de agenda en de begroting worden herzien voor de jaren 2026 en 2027, de oplopende bijdrage voor 2026 en 2027 tot en met € 9,35 is daarom niet opgenomen.

Bijstelling groenonderhoud door areaaluitbreiding en niet realiseerbare bezuiniging

Een aantal jaren geleden is een berekening gemaakt van de bezuiniging op het groenonderhoud die ongeveer € 100.000 zou opleveren. De bezuiniging kan niet volledig gerealiseerd worden. Er is in werkelijkheid namelijk sprake geweest van meer areaaluitbreiding dan in de berekening vanuit is gegaan, hierdoor kan € 25.000 niet gerealiseerd worden. De komende jaren zal er ook nog meer areaaluitbreiding plaatsvinden. Hierdoor is bijstelling onvermijdelijk.

Verder zijn er delen van de groenrenovatie niet uitgevoerd. Op papier waren deze vlakken ingetekend, in de praktijk zijn deze vlakken niet als dusdanig te beheren. Bijvoorbeeld heesters omvormen naar gras. Op papier is dit een bezuiniging, in de realiteit buiten zijn dit soort vlakken niet te beheren (niet te maaien). Verder is de kostprijs in het bestek van de eigen dienst voor niveau hoog op de begraafplaats hoger dan in de oorspronkelijke berekening. Om deze redenen kan € 30.000 van de oorspronkelijke bezuiniging niet gerealiseerd worden.

Nieuwe investering: Parallelweg incl. keerwand (€ 415.000)

Er is geconstateerd dat de betonnen keerwand ter hoogte van Parallelweg 1 afzakt richting de sloot. Vorig jaar is hier door de gemeente onderzoek naar gedaan. Hieruit blijkt dat de fundering ook weg zakt (de sloot in). Gevolg is een wegzakkende weg en als er geen herstel maatregelen getroffen worden zal de weg met keerwand op den duur in de sloot zakken. De weg is al circa 10 cm naar beneden gezakt en er ontstaat ernstige scheurvorming. De huidige keerwand kunnen we hergebruiken echter moet er wel een nieuwe funderingsconstructie gemaakt worden.

Dit betekend dat de weg er voor de helft uit moet en de keerwand inclusief fundatie verwijderd moet worden. Aansluitend zal er een nieuwe fundering gemaakt worden waarop de keerwand wordt geplaatst. Vervolgens kan de weg weer hersteld worden.

Omdat we toch met de keerwand bezig gaan kunnen we ook gelijktijdig investeren in de Parallelweg. Het asfalt is sowieso aan onderhoud toe. Ook willen we bepaalde stukken opnieuw inrichten. Aan spoor zijde willen we de trottoirband vervangen door bermverharding en de kolken verwijderen. Hiervoor loopt in het kader van klimaatadaptatie nog een subsidie aanvraag bij RIVUS omdat we een gedeelte van het verharde oppervlak afkoppelen.

Het trottoir ter hoogte van het voetbalveld willen we ook opnieuw inrichten. Het trottoir ligt nu gelijk met de rijbaan, hier willen we nu trottoir banden plaatsen. De huidige straatkolken worden vervangen door vrijgekomen trottoirkolken van spoorzijde. Ter hoogte van de inrit van het voetbal veld wordt op verzoek van team verkeersadvisering een drempel aangelegd. De lichtmasten worden vervangen en naar de andere zijde van de weg geplaatst. Tevens kunnen we deze dan verleden.

De investering van € 415.000 wordt in 20 jaar afgeschreven en leidt tot een structurele kapitaalslasten van € 21.000 per jaar, vanaf 2025.

(Vervangings)investeringen tractie

Betreft investering in:

- Auto open laadbak met laadkraan € 65.000
- Heftruck € 20.000 (2de handmarkt)

Een bijstelling in de investering "grote trekker" van € 210.000 naar € 380.000, waarbij de investering van € 20.000 in "groot onderhoud maaiaarm grote trekker" kan komen te vervallen. De bijstelling moet plaatsvinden, vanwege nieuwe wet- en regelgeving. Wanneer we nu onze eigen grote trekker vergelijkbaar vervangen dan mag deze

trekker volgens de huidige wegenverkeerswet niet de weg op. Dit leidt tot € 31.000 extra kapitaalslasten vanaf 2025.

Jeugdzorg ZIN door nieuw inkoopmodel

Door de invoering van het nieuwe inkoopmodel jeugd volgt er een stijging van de tarieven, daar het inkoopmodel gebaseerd is op reële tarieven. Deze tarieven zijn hoger dan de basistarieven die gehanteerd zijn bij de aanbesteding van het inkoopmodel. Het jaar 2023 is een overgangsjaar, op dit moment is er nog geen volledig inzicht in de tarieven voor het jaar 2024 en verder, maar de verwachting is dat deze fors toenemen door het inkoopmodel alsmede door de prijs- en loonstijgingen.

Brede SPUK 2023-2026

Voor de jaren 2023-2026 is een aanvraag ingediend voor de zogeheten Brede SPUK, regeling Specifieke Uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Hieronder vallen verschillende onderwerpen zoals brede combinatie functionaris, lokaal sportakkoord, mantelzorg, mentale gezondheid, vroegsignalering alcoholproblematiek etc.

Sportstimulering uitbreiding buurtcoaches van 1 fte naar 2,5 fte

In het coalitieakkoord is opgenomen dat buurtsportcoach onmisbaar is om invulling te geven aan de uitvoeringsagenda van het vitaliteitsakkoord. Daarom investeren we in de inzet van de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach door minimaal aan de landelijke fte-norm te voldoen, zij zijn inzetbaar op verschillende aandachtsgebieden, zoals onderwijs, sportverenigingen, ouderen en inclusief sporten. In de brede SPUK 2023-2026 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld, middels cofinanciering.

Inclusief sporten en bewegen deels dekking vanuit Brede SPUK

Het thema inclusief sporten en bewegen is o.a. opgenomen in het coalitieakkoord en in het beleidsplan Sociaal Domein en is het een belangrijk in het Sportakkoord II. Meedoen aan sport- en beweegactiviteiten is niet voor iedereen vanzelfsprekend, waardoor een deel van de inwoners weinig of niet sport. Zeker voor inwoners die verminderd zelfredzaam zijn, bijvoorbeeld vanwege een zichtbare of niet-zichtbare beperking. We willen de komende jaren extra accent leggen op inclusief bewegen en sporten.

Cultuureducatie uitbreiding cultuurcoach i.v.m. subsidie Provincie Overijssel

Om in aanmerking te komen voor de subsidie CAB (cultuur- en erfgoededucatie) is inzet van de cultuurcoach van minimaal 16 uur per week noodzakelijk. Door uitbreiding van de cultuurcoach is het mogelijk om uitvoering te kunnen geven aan het cultuurbeleid en het binnenschoolse aanbod voor cultuureducatie uit te breiden en te verdiepen en daarnaast ook breder in de samenleving (buiten de school) in te zetten. Door deze brede inzet van de cultuurcoach als verbinder en aanjager van culturele initiatieven is verbinding mogelijk binnen het culturele veld en de Staphorster samenleving.

Cultuureducatie uitbreiding cultuurcoach n.a.v. Brede SPUK

Door uitbreiding van de cultuurcoach is het mogelijk om het binnenschoolse aanbod voor cultuureducatie uit te breiden en te verdiepen en daarnaast ook in de breder in de samenleving (buiten de school) vorm gaat krijgen. Door deze brede inzet van de cultuurcoach als verbinder en aanjager van culturele initiatieven is verbinding mogelijk binnen het culturele veld en de Staphorster samenleving. In de brede SPUK 2023-2026 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld, middels cofinanciering.

Nieuwkomers verhoging subsidie Vluchtelingenwerk

De instroom van statushouders is onverminderd hoog en stijgt zelfs, dit heeft een verhoogde taakstelling voor de gemeenten tot gevolg. De maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door Vluchtelingenwerk, dit heeft een verhoging van de subsidie tot gevolg. De verwachting is dat er compensatie voor maatschappelijke begeleiding volgt vanuit het Rijk maar hierover is nog geen zekerheid.

Structurele verhoging subsidies maatschappelijke dienstverlening

Door een uitbreiding van de basisvoorziening zoals maatschappelijk werk / psychosociale hulpverlening en versterken vroegsignalering en diverse actieplannen is een verhoging van de subsidies noodzakelijk om dure maatwerkvoorzieningen te voorkomen. We zien een duidelijke toename van het aantal aanvragen bij vrij toegankelijke organisaties in het voorveld, zoals is opgenomen in het projectplan "versterken integrale samenwerking/toekomstige basisstructuur voorveld". Dit alles draagt bij aan een verdere versterking van het voorveld.

Bijstelling budget ondersteuning team Samenleving

Hogere bijdrage aan de GR RSJ en de inzet van gedragswetenschapper ter ondersteuning van consulenten.

Inkomensvoorziening - toename bijstandsccliënten

Het aantal verstrekte uitkeringen is toegenomen ten opzichte van het jaar 2022, deze toename is structureel o.a. door de opgelegde taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

Inkomensvoorziening - afname IOA uitkeringen

Het aantal verstrekte IOA uitkeringen (inkomensvoorzieningen oudere werklozen) neemt af, er zijn de afgelopen jaren geen nieuwe aanvragen ingediend.

Bijzondere bijstand

Op basis van de uitgaven zoals bewindvoeringskosten, reiskosten voor arbeid en scholing en inrichtingskosten voor statushouders, is het noodzakelijk een bedrag ad. € 50.000 bij te ramen voor de jaren 2024 en 2025. De inrichtingskosten voor statushouders zullen de komende 2 jaren hoger zijn door de inhaalslag op de taakstelling.

Participatiebudget

De re-integratieconsulenten hanteren een nieuwe werkwijze, waarbij er een toename is in het aantal cliëntcontacten en hierdoor wordt meer doorverwezen naar trajecten voor taal of werk in een passende omgeving. Daarnaast leidt de toename van het aantal statushouders tot meer taallessen, begeleidings-, tolkkosten en advisering. Er worden extra taallessen aangeboden in de bibliotheek.

Individuele hulp bij het huishouden - aanzuigende werking abonnementstarief

Een aanpassing van de begroting voor de jaren 2024 en 2025 is noodzakelijk door de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Volgens recente berichtgeving wordt het abonnementstarief in 2026 aangepast en wordt deze inkomensafhankelijk, dit leidt naar verwachting tot een stabilisering / afname van het aantal aanvragen voor individuele hulp bij het huishouden.

Groepsbegeleiding WMO

De aanvragen en het aantal indicaties voor groepsbegeleiding zijn sinds de corona-periode aanzienlijk afgenomen, dit is terug te zien in de jaarrekening van de afgelopen jaren maar ook op basis van de prognose voor het jaar 2023 is een structurele aframing van het budget mogelijk.

Individuele begeleiding WMO

Op basis van de uitgaven van de afgelopen jaren en de prognose voor het jaar 2023 is een structurele verhoging van het budget individuele begeleiding noodzakelijk.

Persoonsgebonden budget (PGB) WMO

Het aantal PGB houders is in 2022 gedaald naar 5. Er zijn veel passende zorgaanbieders gecontracteerd, waardoor een PGB minder ingezet wordt.

Schuldregeling

De professionele schuldhulpverlening is ondergebracht bij de GKB Drenthe. Wij maken geen onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling maar kopen jaarlijkse producten in, de toezegging is gedaan dat wij in ieder geval tot het jaar 2025 op dezelfde manier kunnen blijven inkopen. Op basis van de uitgaven over het jaar 2022 en de prognose over het jaar 2023 is het mogelijk om een bedrag ad. € 30.000 af te ramen.

Leerlingenvervoer

In de afgelopen jaren is een overschrijding van het budget te zien, dit heeft met name te maken met een toename van het aantal leerlingen die gebruik maken van het leerlingen vervoer naar speciaal onderwijs. Tevens is er een toename van het aantal leerlingen die gebruik maken van bovenlokaal vervoer. Op basis van deze gegevens is bijraming van het budget noodzakelijk.

Budget Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en Peutergroepen

De budgetten voor Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en Peutergroepen zijn samengevoegd. Op basis van de cijfers van de afgelopen jaren en de prognose voor het jaar 2023 is aframing van het budget mogelijk, dit heeft met name te maken met het nieuw opgezette financieringsmodel voor de peutergroepen. Het voordeel is tweeledig, namelijk het OAB budget is hoger dan geraamd. Het OAB budget is een SISA regeling en moet volledig verantwoord kunnen worden bij de jaarrekening.

Rente op schatkist

Vanaf 14 september 2022 is de ééndagsrente op de schatkist boven de 0% gekomen, hierdoor heeft de gemeente renteopbrengsten op het saldo van de schatkist ontvangen. Voor de komende jaren (2024 - 2027) gaan we er van uit dat we gemiddeld 2% rente ontvangen op de schatkist. Dit wordt periodiek geanalyseerd en indien nodig bijgesteld in de P&C producten.

Dotatie pensioenvoorziening

De jaarlijkse dotatie aan de pensioenvoorziening wordt bepaald aan de hand van de actuariële waardeberekeningen van de pensioenverplichtingen die aan het eind van het jaar ontvangen worden. Een grote variabele die de jaarlijkse toevoeging of onttrekking sterk kan beïnvloeden, is de rekenrente. Als de rekenrente stijgt ten opzichte van het voorgaande jaar, daalt de voorziening wegens het exponentieel effect op de berekening van het doelvermogen. Gezien het verleden, een afname van de rekenrente in 2019 en 2020 en een toename van de rekenrente in 2021 en 2022, wordt de jaarlijkse dotatie vastgesteld op € 0. Afhankelijk van de rekenrente die aan het eind van het jaar bekend wordt, wordt een toevoeging of onttrekking doorgevoerd.

Vitens, geen dividend komende jaren

Gezien de financiële positie van Vitens en de investeringsopgave voor de komende jaren, is versterking van het eigen vermogen essentieel om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten financiering aan te kunnen trekken.

Op termijn staat als, gevolg van de investeringsopgave, de financiële gezondheid van Vitens bij ongewijzigd WACC-beleid onder druk. Dit komt omdat de operationele kasstroom (betalingen door klanten) kleiner is dan de (negatieve) investeringskastroom. Er gaat meer kas uit het bedrijf dan er binnenkomt en dus moet Vitens lenen. Met name de volgende financiële ratio's staan onder druk: debt ratio en FFO/debt. Die laatste ratio is van belang voor een goede rating. Een rating die nodig is om op termijn ook betaalbare financiering via de kapitaalmarkt aan te kunnen trekken.

Op basis van deze overwegingen ziet Vitens voor de komende jaren geen ruimte om dividend uit te keren aan de aandeelhouders. Vitens blijft er naar streven om haar (financiële) performance te verbeteren. Door het voortzetten van de gezamenlijke WACC- lobby wordt ingezet op een andere invulling van de WACC vanaf 2025 die beter aansluit bij de investeringsopgave binnen onze sector of in ieder geval meer maatwerk mogelijk maakt. Deze invulling van de WACC moet leiden tot versterking van het eigen vermogen (continuïteitsdoelstelling) en gezonde financiële ratio's waardoor weer ruimte ontstaat om dividend uit te keren.

ICT (licentiekosten en cloudmigratie)

Door ICT is een plan opgesteld ter verantwoording van het visie & strategisch plan informatiehuishouding 2021. Dit plan bevat de actualisatie van de IMPC projecten en investeringen die in het plan van 2021 waren opgenomen. Op basis van het IMPC zal het software budget van ICT worden bijgeraamd in de jaren 2024 t/m 2027. Hieronder een toelichting van de projecten die financieel het meeste impact hebben.

Digitaal (zaakgericht) werken en archiveren

Door de groei van het aantal medewerkers stijgt het aantal werkplekken en licenties in de organisatie. De huidige kosten voor de IT-licenties zijn gebaseerd op 200 medewerkers. Inmiddels is dat niet toereikend en is het aantal uitgebreid naar 250. Hierdoor stijgen de structurele licentiekosten. Daarnaast wordt er plaats- en tijdsafhankelijk gewerkt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het werkplekreserveringssysteem. De kosten van het werkplekreserveringssysteem zijn opgenomen in de structurele mutatie.

'Naar de cloud' (SaaS, software as service)

De afgelopen jaren worden steeds meer informatiesystemen door leveranciers aangeboden in de vorm van een SaaS-concept (in de 'Cloud'). Software en bijbehorende data wordt door de leverancier in een eigen technische omgeving beheerd, bewaakt en geleverd aan de gemeente in abonnementsvorm. De aankomende drie jaren worden de applicaties van financiën en belastingen naar de cloud overgezet.

Dotatie voorziening groot onderhoud

De hoogte van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt bepaald op basis van een recent (meerjarig) beheerplan. De dotatie dient minimaal gebaseerd te zijn op de de onderhoudslasten die in het beheerplan zijn opgenomen voor het begrotingsjaar plus de drie jaren van de meerjarenraming. Bij het opstellen van de begroting 2023 is een periode gehanteerd van vier jaar (2023-2026). Echter hoe langer de gehanteerde periode waarover de jaarlijkse dotatie wordt berekend, hoe meer er sprake is van het egaliserende karakter van de voorziening. Om te kunnen voldoen aan het doel van een voorziening, het egaliseren van kosten, worden de dotaties voor de (meerjaren)begroting gebaseerd op de onderhoudslasten die voor de jaren 2024 tot en met 2029 zijn opgenomen in het beheerplan. De aanpassing van de periode, van vier naar zes jaar, leidt tot nadelen in 2024 en 2025 en voordelen in 2026 en 2027.

Accountantscontrole

Door een toename van het aantal SISA- en SPUKregelingen nemen de controlewerkzaamheden en daarmee de controlekosten toe.

Kapitaalslasten optimaliseren / verduurzamen / inrichten gebouwen

De gemeente heeft een verplichting om te voorzien in huisvesting voor (speciaal) primair en voortgezet onderwijs. Schoolbesturen hebben hierin ook een belangrijke rol en verantwoordelijkheid. Ondanks de gescheiden verantwoordelijkheden hebben gemeente en schoolbesturen een gezamenlijk belang, namelijk samen zorgen voor duurzame, inspirerende en functionele voorzieningen voor de toekomstige generaties. Vanuit het gezamenlijk belang zijn de Gemeente Staphorst en de schoolbesturen opgetrokken om een visie op de

onderwijshuisvesting te formuleren in de vorm van een integraal huisvestingsplan (IHP). Naar verwachting zal het IHP dit jaar worden afgerond en vastgesteld worden door de raad.

Verder moet het dienstencentrum ingericht worden, gebouwen moeten worden verduurzaamd en wordt er nagedacht over de optimalisatie van de gemeentewerf. Voor de inrichting van het dienstencentrum, zal na de realisatie van het nieuwe gebouw, een kredietaanvraag worden ingediend. De bedragen in bovenstaande tabel zijn grove inschattingen en moeten nog nader geconcretiseerd worden.

Funcitoeherwaardering

Momenteel laten we onderzoeken en uitrekenen of enkele functies, in vergelijking met buurgemeenten van eenzelfde omvang en takenpakket, lager zijn gewaardeerd. De inschatting is dat een functieherwaardering van deze functies € 100.000 zal kosten.

Diverse budgetten

Uit de analyse van de jaarrekening 2022 is gebleken dat er ruimte zit in diverse budgetten. Structurele budgetten waar drie jaar of langer onderuitputting heeft plaatsgevonden zijn afgeraamd of hogere opbrengsten dan gebudgetteerd zijn bijgeraamd. Dit levert een ruimte in de begroting op van € 251.000 in 2024.

Personeel/formatie structureel

In 2022 heeft BMC een brede organisatiescan uitgevoerd en het rapport 'Op weg naar een toekomstbestendig personeelsbestand' opgesteld. Het advies van BMC was gericht op de vraag wat een passende formatie is voor de taken die in Staphorst worden uitgevoerd. Daarnaast heeft BMC in kaart gebracht welke in- en externe ontwikkelingen op de gemeente afkomen die gevolgen hebben voor de taken en daarbij behorende formatie. Wij vragen om een structurele uitbreiding van in totaal 4,92 fte in verband met nieuwe taken of opgaven.

Fysieke Leefomgeving

BMC-rapport: *'Het fysieke domein staat momenteel voor grote opgaven. Denk daarbij aan de komst van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging, de ontwikkelingen op de woningmarkt en de toenemende aandacht voor klimaat, duurzaamheid en de stikstofproblematiek. De complexiteit van opgaven neemt toe, zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau. Voor de realisering van de opgaven zijn medewerkers met strategische denkkraft en ook andere kennis en vaardigheden nodig. Dit vraagt om een transitie waarvoor sturing en investering nodig is.'*

RO-er met ICT-affiniteit 0,53 fte € 49.000

De Omgevingswet wordt per 1 januari 2024 ingevoerd, vanaf dat moment gaan we het Omgevingsplan zelf bijhouden. Voor het doorvoeren van wijzigingen in het Omgevingsplan is extra capaciteit nodig in de vorm van een RO-er met affiniteit met ICT. Bovendien moeten in de komende jaren alle bestemmingsplannen worden omgezet in het omgevingsplan. Ook daarvoor is extra RO-capaciteit nodig.

Medewerker Openbare Orde en Veiligheid 1 fte € 92.000

Bij het cluster openbare orde en veiligheid zien wij dat de laatste jaren de werkvoorraad fors aan het toenemen is door onder andere ondermijning, polarisatie, etc.

BOA 0,50 fte € 32.000

We merken dat er onvoldoende aandacht kan worden besteed aan het groene domein, de controles op de herplantplicht en de illegale kap.

Samenleving

BMC-rapport: *'We denken dat de ontwikkelingen in het sociaal domein door blijven gaan, met enerzijds de transitie naar een organisatiefase en anderzijds wetgeving die blijft veranderen. Dit vraagt enerzijds het meer bestendigen van werkwijzen en anderzijds flexibiliteit om blijvend te kunnen aanpassen aan de nieuwste ontwikkelingen. Het is zaak te blijven investeren in het organiseren en het aanpassen. Dit vraagt ook de benodigde competenties van management en medewerkers. Ook dit vraagt dus investering in verandering en (door)ontwikkeling.'*

Wat ten tijde van het opstellen van het BMC-rapport nog niet of in veel mindere mate speelde was de problematiek rondom de Vluchtelingenstroom, in het bijzonder de opvang van de Oekraïners. Vandaar dat hierover in het rapport geen advies is gegeven. Meerdere onderdelen van de gemeentelijke organisatie zijn door met name de komst van vluchtelingen uit Oekraïne en de verhoogde taakstelling huisvesting statushouders extra belast met werkzaamheden. Binnen de afdeling Samenleving zien we dat terug op de thema's Inkomen & Werk, Gezondheid & Welzijn, Onderwijs & Jeugd en Inburgering.

Regisseur Sociaal Domein, incl. coördinatorschap Beleidsteam 1 fte € 118.000

Het managen van de vluchtelingenstroom neemt minstens 20 uur per week in beslag. Daarnaast is er behoefte aan een regisseur over de onderwerpen heen binnen het sociaal domein in navolging op gebiedsregisseurs bij Fysieke Leefomgeving.

Consulent Jeugd 0,89 fte € 66.000

Afgelopen jaren zijn we structureel formatie tekortgekomen en met inhuur opgevangen. Complexiteit van zaken neemt toe en vanuit Veilig Thuis en Gecertificeerde Instellingen worden taken overgedragen aan de toegang. Daarnaast komen er vanuit de Hervormingsagenda Jeugd extra taken op ons af ook vooral aan de preventiekant met nieuwe taken voor de consulenten.

Beleidsadviseur Vluchtelingenstroom 1,0 fte € 92.000

Op het onderwerp Vluchtelingenstroom is een structurele beleidsadviseur nodig.

5. Incidentele ontwikkelingen

Totaaloverzicht incidentele kosten & opbrengsten

Onderstaande incidentele budgetten worden voorgesteld voor de komende jaren. Uitgangspunt bij incidentele kosten is dat deze kosten ook incidenteel gedekt worden, daarom worden deze kosten uit reserves gedekt of er staat een incidentele opbrengst tegenover. Per saldo hebben deze kosten geen invloed op het structurele begrotingssaldo.

Incidentele kosten & opbrengsten	2024	2025	2026	2027
Uitvoering actieprogramma Wonen	-100	-100		
Incidenteel budget Leader (cofinanciering)	-80			
Openstellen schoolpleinen	-30			
Toezicht en handhaving permanente bewoning recreatiewoningen	PM	PM	PM	
Bijdrage stichting recreatie & toerisme	-70	-70	-70	
Inspectie gebouwen	-8			
Herinrichting marktplein	PM	PM		
Investering < 10k: Aanhanger kipper € 7.000	-7			
Strategisch personeelsbeleid	-30			
Training herkenning huiselijk geweld	-20			
Incidentele formatie uitbreiding	-1.585	-1.851		
Dekking: algemene reserve (zonder bestemming)	1.930	2.021	70	0
Projectbudget: Gezonde agrarische sector	-200			
Dekking: reserve duurzaamheid	200	0	0	0
Kosten voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-306	-309		
Dekking: Incidentele opbrengst subsidie CDOKE	306	309	0	0
Totaal	0	0	0	0

+ is positief, - is negatief

Bedragen * €
1.000

Uitvoering actieprogramma Wonen

In de begroting 2023 is opgenomen dat het college, aan de hand van een aanjaagteam gemeentelijke woningbouw, samen met betrokken partijen zorgdraagt voor het (door)ontwikkelen en uitvoeren van woningbouwplannen. Dit wordt op basis van een woonbehoefte onderzoek vertaald in een actieprogramma Wonen. De uitvoering van dit actieprogramma zal in de jaren 2024 en 2025 moeten lopen. Vooralsnog wordt uitgegaan van een bedrag van € 100.000 per jaar voor de uitvoering van het actieprogramma.

Incidenteel budget Leader (cofinanciering)

Op basis van de succesvolle investeringen ten gevolge van onze participatie in Leader 2014-2022 hebben we een principe-uitspraak gedaan over participatie in Leader 2023-2027 voor Noord-Overijssel. Net als de overige gemeenten in Noord-Overijssel. Leader is een Europese subsidie uit het Europees landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling. De projecten komen voort uit lokale en regionale initiatieven, voor, door en van de inwoners zelf. Voor 50% Europees gesubsidieerd. De andere 50% subsidie is 50/50 voor provincie en gemeente. Per project bedraagt de subsidie maximaal € 100.000, mits er sprake is van een minimale private bijdrage van eveneens € 100.000. De projecten zullen zich sterker dan in de vorige periode richten op klimaat, milieu, water en biodiversiteit. Het voorgestelde bedrag van € 80.000 is voor de gehele nieuwe periode.

Openstellen schoolpleinen

Eens in de 10 jaar mogen scholen waarvan hun schoolplein opengesteld is € 15.000 opvoeren voor de vervanging van een versleten speeltoestel. Vorig jaar is hier wederom de mogelijkheid voor geweest. Dit is de laatste keer dat de regeling op deze manier wordt toegepast. Vanaf 2024 wordt het jaarlijkse onderhoudsbedrag verhoogd, hierdoor kunnen de scholen zelf 'sparen' voor vervangingsinvesteringen. Het is dan niet meer mogelijk om eens in de 10 jaar € 15.000 te claimen. Eind 2023 wordt daartoe een nieuwe overeenkomst met de scholen afgesloten. De scholen zijn op de hoogte en zijn het eens met deze verandering.

Vorig jaar hebben 2 scholen geen aanvraag gedaan, waardoor dit niet meegenomen kon worden in begroting 2023. Op verzoek van de betreffende scholen wordt er nog eenmalig € 30.000 gevraagd voor 2024, zodat zij ook voor de laatste keer gebruik kunnen maken van de oude regeling.

Toezicht en handhaving permanente bewoning recreatiewoningen

We stellen de vakantieparken in de gelegenheid om zelf uiterlijk in de zomer van 2023 een plan op te stellen waarin ze aangeven hoe ze de permanente bewoning op hun park terug willen dringen. De parken kunnen worden ondersteund in het maken van een plan aanpak uit het bestaande budget. Belangrijk onderdeel van het op te stellen plan is een inventarisatie van de recreatiewoningen, waarbij door het park per woning aangegeven wordt wanneer de permanente bewoning beëindigd zal zijn. Het plan van aanpak zal per recreatiepark verschillend zijn, het doel is om binnen 5 jaar de permanente bewoning te hebben teruggebracht. Het doel is ook om het recreatieve gebruik toe te laten nemen.

Nadat de parken het plan van aanpak hebben aangeleverd kan er een inschatting gemaakt worden van de kosten die benodigd zijn voor het uitvoeren van het plan. Een inschatting is op voorhand nog niet te maken omdat wij afhankelijk zijn van het plan van aanpak en in hoeverre toezicht en handhaving nog benodigd is. Wanneer het wel mogelijk is om deze inschatting te maken, zullen de bijbehorende budgetten worden opgenomen in de begroting of beschikbaar worden gesteld in een separaat raadsvoorstel.

Bijdrage stichting recreatie & toerisme

De Stichting Recreatie en Toerisme wordt door de gemeente ondersteund. De stichting heeft haar nut bewezen: de website www.ontdekstaphorst.nl is al een belangrijk ontwikkeld instrument. Deze stimuleert nadrukkelijk de trots op onze cultuur en de wens de kennis over de Staphorster historie, cultuur en erfgoed voor de eigen inwoners en bezoekers te etaleren en te verspreiden. De stichting betreft nadrukkelijk inwoners en organisaties bij de ontwikkeling en ontplooiing van activiteiten. En vormt een spil in het netwerk. Het coalitieakkoord spreekt van een vitaliseringsslag voor de vakantieparken. De steun van de stichting recreatie en toerisme vormt daarin een belangrijke schakel.

Met de lancering van het platform 'Ontdekstaphorst.nl' is een komma gezet. Het markeert de start van een beweging die in gang is gezet, een fundament is gelegd, waar we na 2023 op willen voortbouwen. Er breekt dus een nieuwe fase aan. We willen in samenwerking met de stichting de kansen verzilveren en verder doorbouwen op het fundament dat in de afgelopen twee jaar samen met verschillende partijen in Staphorst is opgebouwd. De stichting heeft een positie verworven die haar en ons in staat stelt een essentiële bijdrage leveren aan het aantrekkelijker maken van de vitale leefomgeving van Staphorst en de groei van trots in het dorp en de omgeving. Om dat te kunnen realiseren is het nodig om te blijven investeren.

Inspectie gebouwen

Om bij brandschade zeker te zijn van een juiste schadevergoeding moeten de gemeentelijke gebouwen periodiek getaxeed worden. De laatste taxatie heeft plaatsgevonden in 2018. Taxatierapporten zijn officieel 6 jaar geldig, dus is het verstandig om ze in 2024 opnieuw te laten taxeren. Daarmee hebben we een juiste onderbouwing van de verzekerde waarde en voorkomen we dat we onderverzekerd zijn. De kosten van taxatie worden geraamd op € 8.000.

Herinrichting marktplein

In het collegeprogramma 2022-2026 is opgenomen dat het opwaarderen van het Marktplein onderdeel gaat uitmaken van de raadsagenda, de kosten van deze opwaardering zijn als een PM-post meegenomen.

Investeringen onder activeringsgrens: Aanhanger kipper € 7.000

Deze aanhanger is een vervangingsinvestering die onder de activeringsgrens valt. Deze activeringsgrens is vastgesteld in de nota waardering & afschrijving op € 10.000. Hierdoor is er geen sprake van (structurele) jaarlijkse kapitaalslasten.

Strategisch personeelsbeleid

In het collegeprogramma 2022-2026 is opgenomen dat we een goede werkgever willen zijn en investeren in het aantrekken en behouden van kwalitatief goede werknemers. Hiervoor wordt een strategische personeelsontwikkelplan opgezet om in de toekomst te kunnen blijven beschikken over een adequate en efficiënte ambtelijke organisatie. In een arbeidsmarkt die een krapte kent zijn passende arbeidsvoorwaarden met

daarin ruimte voor ontwikkelingsmogelijkheden, opleiding en vorming belangrijk. Voor het opstellen van een strategisch personeelsontwikkelplan is een budget benodigd van € 30.000.

Training herkenning huiselijk geweld

Binnen het beleidsplan sociaal domein is veel aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daarbij met name het signaleren hiervan. Hiertoe willen we partners in het voorveld trainingen aanbieden.

Projectbudget: Gezonde agrarische sector

In het collegeprogramma 2022 -2026 is opgenomen dat we de agrarische sector vitaal willen houden. Ten aanzien van de financiën is hierover in de begroting 2023 het volgende genoemd: "Voor ondersteuning van pilots die vanuit of samen met de Provincie Overijssel worden uitgevoerd, zijn incidentele middelen nodig. Financiële gevolgen van wat we willen bereiken worden, voor zover die in beeld zijn, verwerkt in de begroting van 2023 en in de meerjarenramingen 2024-2026".

PPLG, GGA en coöperatief tienpuntenplan Staphorsterveld

Uiterlijk op 1 juli 2023 dienen Gedeputeerde Staten van Overijssel het voorontwerp PPLG in bij het Rijk. Onderdeel van dit PPLG is een gebiedsplan noordwest Overijssel. Voor het deelgebied Staphorsterveld wordt daarin verwezen naar het – onder regie van Staphorst opgestelde - coöperatief tienpuntenplan. Doel van dit plan is om, samen met boeren, terrein behorende organisaties, waterschap, provincie en andere stakeholders, integrale oplossingen te zoeken voor grote maatschappelijke opgaven zoals klimaatverandering, bodemdaling, achteruitgang van biodiversiteit en vraagstukken rondom voedselzekerheid en energievoorziening. Daarbij gaan wij ervan uit dat boeren niet het probleem, maar juist een deel van de oplossing kunnen zijn.

2024: Uitvoering geven aan coöperatief tienpuntenplan en GGA

In 2024 willen we concreet uitvoering gaan geven aan het coöperatieve tienpuntenplan en de gebiedsgerichte aanpak. Hiervoor is tijdelijke uitbreiding in capaciteit nodig in 2024. Dit betreft:

1. Projectleider ter ondersteuning van (pilots in de) gebiedsgerichte aanpak (€ 86.400)
2. RO expertise (€ 86.400)
3. Ondersteuning / projectassistent (€ 27.000)

Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken uit de bestemmingsreserve duurzaamheid.

Vooruitblik periode na 2025

Uit de vergaderstukken van het bestuurlijk netwerk landelijk gebied voor 6 april 2023, blijkt dat de VNG momenteel betrokken is bij een artikel-2-onderzoek via het ministerie van LNV door KMPG. Eind mei 2023 moet dit een beeld geven over capaciteits- en expertisebehoefte bij decentrale overheden en financiële middelen als het gaat om het NPLG. Reden hiervoor is dat gemeenten verwachten dat voor de transitieopgaven op het platteland veel ambtelijke capaciteit nodig is. Het is nog niet bekend of en wanneer gemeenten hier een vergoeding voor ontvangen. Ook is er nog geen duidelijkheid over o.a. het landbouwakkoord en de wijze waarop een nieuwe provinciale coalitie vorm wenst te geven aan de plattelandsopgaven. Vanwege deze onduidelijkheid is het nu niet mogelijk om een adequaat beeld te geven van de weerslag op de gemeentelijke begroting. Op voorhand veronderstellen we echter wel dat in de toekomst meer en hogere uitgaven benodigd zijn, met een looptijd tot 2030 – 2035. Het streven is om hier in de volgende zomernota een nauwkeuriger beeld van te kunnen schetsen.

Kosten voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

De Gemeente Staphorst heeft veel taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Er is een specifieke uitkering ontvangen voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid. De uitkering is gebaseerd op de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (Regeling CDOKE). Met de regeling CDOKE kunnen nieuwe medewerkers aangesteld worden en/of externe deskundigen worden ingehuurd. Dit kan voor meerdere jaren. De middelen moeten er aan bijdragen dat de gemeente de interne organisatie versterkt voor het uitvoeren van klimaat- en energietaken.

Onder klimaat- en energiebeleid valt beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van CO₂ met minimaal 55% te verminderen. De regeling CDOKE wordt besteed aan inhuur van personeel voor de uitvoering van de projecten die vallen onder ons programma Energie en Klimaat. Met name inhuur op het gebied van de uitvoering van de transitievisie warmte is benodigd.

Personeel / formatie incidenteel

Naast de eerdergenoemde uitvraag voor structurele uitbreiding doen we een beroep op incidentele gelden voor het inhuren van (duurder) tijdelijk personeel. Hierbij gaat het om:

Fysieke Leefomgeving

- 1,00 fte Vergunningverlener evenementen € 135.000
- 0.72 fte Jurist VVTH € 100.000
- 1,00 fte Beleidsadviseur RO/planoloog/stedenbouwkundige € 139.000

Samenleving

1,00 fte Contractmanager (SL) € 139.000
0,71 fte Consulent Jeugd € 79.000
1,00 fte Consulent Inkomen € 125.000
1,00 fte Consulent Werk € 125.000
1,00 fte Kwaliteitsmedewerker € 111.000
1,00 fte Coördinator Vluchtelingenstroom € 139.000
1,00 fte Ondersteuning Vluchtelingenstroom € 111.000

Bestuur- en managementondersteuning

1,00 fte Junior beleidsmw. Vastgoed, Ond.huisvesting en facilitair € 125.000
0,40 fte Beleidsmedewerker Wet Bibob € 55.000
0,70 fte K80: regisseur/projectleider € 97.000
0,30 fte K80: secretariële ondersteuning € 33.000
0,50 fte Beleidsuitvoerder belastingen/WOZ/BAG € 63.000
0,40 fte Functioneel beheerder € 50.000
1,00 fte Overhead algemeen € 125.000

Overig

0,60 fte Projectenbureau € 75.000

6. Motie 131 "versneld robuust maken begroting"

Aanpassing systematiek: van wegenonderhoud naar activeren (en afschrijven)

In de afgelopen maanden zijn de uitkomsten van het onderzoek naar de kapitaalgoederen gepresenteerd. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden naar aanleiding van motie 131 van de raad waarbij de raad heeft aangegeven voldoende structurele middelen voor toekomstige vervangingsinvesteringen van kapitaalgoederen te reserveren. Eén punt vanuit dit onderzoek willen we nu verwerken in de zomernota als voorloper van de begroting 2024. Dit betreft de financiële verwerking van het groot onderhoudsbudget voor wegen. Uit het onderzoek blijkt dat het huidige groot onderhoudsbudget voor wegen deels wordt ingezet voor de vervanging van wegen. En vervanging van wegen moet geactiveerd en afgeschreven worden. Dit is cijfermatig als volgt uitgewerkt.

	Incidenteel / structureel	2024	2025	2026	2027
Verlagen onderhoudsbudget wegen	Structureel	400	400	400	400
Dotatie aan bestemmingsreserve wegen	Incidenteel	-400	-375	-350	-325
Kapitaalslasten voor vervangingsinvesteringen wegen (constructief afgeschreven)	Structureel		-25	-50	-75
Saldo	N.v.t.	0	0	0	0
Structurele saldo (geschoond voor incidentele baten en lasten)	Structureel	400	375	350	325

+ is positief, - is negatief

Bedragen *
€ 1.000

Het saldo van bovenstaande mutaties is 0. Echter heeft het wel een positief effect op het structurele saldo (geschoond voor incidentele baten en lasten). Bij het beoordelen van de begroting door de provincie, wordt het structureel saldo gebruikt in de bepaling van het toezicht.

Vanaf 2024 gaan we een duidelijke knip aanbrengen in de financiële verwerking tussen wegen waar groot onderhoud aan plaatsvindt (ten laste van het groot onderhoudsbudget) en wegen waar vervanging plaatsvindt (via een krediet worden deze geactiveerd en afgeschreven). Hiermee geven we concreet invulling aan de verslaggevingsregels (BBV).

Dit betekent dat vanaf 2024 het groot onderhoudsbudget voor € 400.000 per jaar kan vrijvallen wat structurele ruimte geeft in de exploitatie. Echter dit budget is in de toekomst hard nodig voor de vervanging van wegen. N.a.v. het onderzoek is ook een lange termijnraming gemaakt voor de vervanging van wegen en deze geeft een forse investeringsopgave voor de toekomst. Daarom stellen wij voor om de €400.000 vrijval te doteren aan de bestemmingsreserve wegen die specifiek bestemd is voor toekomstige vervangingsinvesteringen. De extra kapitaallasten die de komende jaren ontstaan worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Dit wordt jaarlijks inzichtelijk gemaakt in de begroting en de jaarrekening.

In deze zomernota is uitgegaan van een investering van € 500.000 per jaar (gemiddeld € 25.000 kapitaalslasten per jaar). In 2025 wordt het wegenbeheerplan herzien en geactualiseerd en wordt een lange termijnraming opgesteld voor de vervanging van wegen. En wordt voor de langere termijn inzichtelijk gemaakt hoeveel vervangingsinvesteringen er kunnen plaatsvinden waarbij dekking kan plaatsvinden uit het vrijvallende groot onderhoudsbudget van structureel € 400.000.

Bijlage 1: Liquiditeitsbegroting

In de raadsvergadering van 8 november 2022 heeft de gemeenteraad motie 150 ingediend. De raad heeft geconstateerd dat de liquiditeitspositie van de Gemeente Staphorst in de meerjarenbegroting een substantiële terugval laat zien over de jaren 2023 t/m 2025. De motie roept op om een grondige analyse te maken van de liquiditeitspositie en de analyse uiterlijk in de zomernota 2023 aan te bieden aan de gemeenteraad.

Naar aanleiding van deze motie is de onderstaande liquiditeitsbegroting opgesteld. Hierin zijn de binnenkomende en uitgaande geldstromen geanalyseerd en op basis daarvan een prognose gemaakt van de liquide middelen in de jaren 2023 t/m 2026. Het jaar 2023 begint met een hoge liquiditeitspositie doordat er in 2022 inkomsten zijn binnengekomen van het grondbedrijf. In de jaren 2023 en 2024 neemt de liquiditeit wel af, maar niet zodanig dat de kortlopende verplichtingen niet voldaan kunnen worden. Vanaf 2025 zal de liquiditeit mede door inkomsten uit het grondbedrijf weer oplopen. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat de Gemeente Staphorst een sterke liquiditeitspositie heeft in de aankomende jaren.

De liquiditeitsbegroting is een prognose die gebaseerd is op de huidige plannen. De investeringsplannen en de plannen voor het grondbedrijf hebben een grote invloed op liquiditeitspositie. Om de liquiditeitspositie te borgen zal vanaf de begroting 2024 de liquiditeitsbegroting en de quick-ratio jaarlijks geactualiseerd worden, gebaseerd op de plannen die op dat moment bekend zijn.

	2023	2024	2025	2026
<i>Bedragen * € 1.000</i>				
Begin saldo kassaldi	1	1	1	1
Begin saldo banksaldi	12	17	17	17
Saldo schatkist begin van de maand	27.223	14.540	11.137	14.695
Totaal	27.236	14.559	11.155	14.713
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Inkomsten (+)	53.256	49.334	47.440	46.663
Rijksinkomsten	27.175	27.823	28.904	28.731
Belastingen leges	9.279	9.422	9.567	9.728
Overige ontvangsten	16.802	12.090	8.970	8.204
Uitgaven (-)	57.992	50.607	47.424	47.419
Loonkosten en inhuurkosten	15.984	15.984	15.984	15.984
Verstrekke subsidies	1.731	1.736	1.736	1.782
Incidentele budgetten	1.249	882	775	775
Overige uitgaven	39.029	32.006	28.929	28.878
Inkomsten - uitgaven	-4.736	-1.273	17	-756
<i>Jaarrekening/begroting</i>	-4.736	-1.273	17	-756
Correctie afschrijvingen	1.706	2.210	2.474	2.465
Correctie voorzieningen	-337	186	135	-122
Netto werkkapitaal	-202			
Saldo	-3.570	1.123	2.626	1.587
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Inkomsten (+)			2.111	1.350
Grondexploitaite			2.111	1.350
Desinvesteringen MVA				
Uitgaven (-)	9.112	4.531	1.184	294
Grondexploitaite	2.515	1.354		-
Investerings MVA				
- Investerings economisch nut	2.359	129	110	110
- Investerings economisch nut waarvoor heffingen worden geheven	282	706	892	88
- Investerings maatschappelijk nut	3.956	2.342	181	95
	-9.112	-4.531	927	1.056
Kasstroom uit financieringsmiddelen				
Inkomsten (+)				
Aflossing derden leningen	4	4	4	4
Uitgaven (-)				
Aflossing lening				
Rente				
	4	4	4	4
Saldo schatkist eind van het jaar	14.559	11.155	14.713	17.360
Saldo schatkist exclusief grondbedrijf	11.130	9.081	10.527	11.825

